

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 5464/23
14.12.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Јелене Стевановић, председника већа, Радмиле Радић и Иване Марковић Радојевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Ненад Илић, адвокат из Београда, ул. Генерала Штефаника бр. 23/30, против тужених Јавно предузеће “Путеви Србије”, Београд, Булевар краља Александра бр. 282 и Ловачког удружења “...” са седиштем у ... и умешача на страни друготуженог АМС осигурање АДО Београд, ул. Рузвелтова бр. 16, чији је пуномоћник Игор Додић, адвокат из Београда, ул. Ресавска бр. 16, ради накнаде штете, вредност предмета спора 768.618,00 динара, одлучујући о жалбама туженог Јавног предузећа “Путеви Србије” и умешача на страни туженог Ловачког удружења “...” АМС осигурања АДО Београд изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П 5060/22 од 31.3.2023. године, у седници већа одржаној дана 14.12.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосноване, жалбе туженог Јавног предузећа “Путеви Србије” и умешача на страни туженог Ловачког удружења “...” АМС осигурања АДО Београд и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 5060/22 од 31.3.2023. године у ставу другом и трећем изреке.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви тужиоца и умешача на страни туженог Ловачког удружења “...” за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, не дозвољава се учешће умешача ПЗП “Пожаревац” д.о.о. Пожаревац на страни првотуженог у овом парничном поступку. Ставом другим обавезани су тужени Јавно предузеће “Путеви Србије” Београд и Ловачко удружење “...” из ... да тужиоцу солидарно на име накнаде штете исплате износ од 768.618,00 динара са законском затезном каматом почев од 31.3.2023. године, као дана пресуђења, до исплате. Ставом трећим обавезани су тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове парничног поступка у укупном износу од 123.974,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате.

Тужени Јавно предузеће “Путеви Србије” и умешач на страни туженог ЛУ “...”

су благовремено изјавили жалбе, против наведене пресуде, из свих законских разлога, побијајући је у ставу другом и трећем изреке, како то произлази из жалбеног предлога туженог и жалбених навода умешача.

Тужилац је благовремено одговорио на обе жалбе.

Трошкове другостепеног поступка су тражили и определили тужилац и умешач који је изјавио жалбу уместо туженог ЛУ "...".

Испитујући правилност пресуде у границама законских овлашћења из члана 386 Закона о парничном поступку - ЗПП ("Службени гласник РС", бр.72/11, 49/13 – одлука Уставног суда, 74/13 – одлука Уставног суда, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23 др. закон), Апелациони суд у Београду је оценио да жалбе нису основане.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка, из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП-а на које другостепени суд пази по службеној дужности. Изрека пресуде је јасна, разумљива и не противречи сама себи и разлозима пресуде као ни доказима који се налазе у спису и садржи јасне, потпуне и довољне разлоге о свим битним чињеницама тако да се њена законитост и правилност са сигурношћу може испитати, па не стоје жалбени наводи туженог и умешача којима се указује на учињену битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП-а.

Према утврђеном чињеничном стању, дана 24.10.2021. године око 21,00 час у месту ... на коловозу државног пута II А реда број 161 на подручју "... " догодила се саобраћајна незгода у којој је оштећено путничко возило марке BMW типа X5, регистарских ознака ..., власништво тужиоца, којим је управљао ББ и то тако што је крећући се од Ждрела ка Петровцу код "... " са његове леве стране из њиве истрчала дивља свиња и налетела на леви предњи и предњи средишњи део возила. У време штетног догађаја на путу је био мрак, пут није био осветљен, на крајевима пута ни са једне ни са друге стране није било никакве заштитне ограде, а непосредно пре удараца возило се кретало брзином око 50km/h. На том подручју нема кућа, реч је о магистралном путу, ту се налазе њиве за обрађивање земље и место није насељено. У једном моменту ББ осетио је ударац односно видео је да је у предњи леви део аута ударило нешто "велико и црно" и делић секунде је протекао од момента када је уочио "нешто црно" до момента удара у аутомобил, па није било прилике да предузме било какву радњу да спречи удар. Са леве стране пута одакле је истрчала дивља свиња, налази се поље те нема природних препрека до пута. Од момента удара до момента када је лице управљало возилом исто зауставило прошло је око 15 метара јер возач није смео нагло да заочи и заустави возило јер је било возила иза њега. Када је возач аутомобила изашао из аута видео је дивљу свињу како се вуче на предњим ногама а потом је позвао полицију која је изашла на лице места и сачинила фотографије аута и дивље свиње и службену белешку. Тело дивљачи је у великој мери уништено приликом удара аутомобила а слободном проценом (друготуженог) њена тежина износи око 100 кг, у питању је мужјак, дивљи вепар старосне доби 2 до 3 године.

На путу није био постављен знак "дивљач на путу" нити је постојао знак за насељено место. О догађају је извештено Ловачко удружење "... " из ... чији су радници

дошли на лице места и однели дивљач, те пријавили догађај надлежнима из удружења. Тужилац је након саобраћајне незгоде продао возило у хаварисаном стању по цени од 3.500 евра. Ловачки савез Србије, чији је члан тужено Удружење у време саобраћајне незгоде је био осигуран од одговорности код АМС осигурање АДО Београд. Уговором о обављању радова на одржавању и заштити магистралних и регионалних путева 31.3.1992. године и анексом овог уговора, између осталог Предузећу за путеве Пожаревац д.о.о. Пожаревац, као извођачу, пренета је обавеза одржавања спорног пута, односно ово предузеће је било дужно да обезбеди трајно и непрекидно квалитетно одржавање и заштиту путева и обезбеди безбедно и несметано одвијање саобраћаја на спорном путу.

Тужени Ловачко удружење “...” из ... поднело је туженом ЈП “Путеви Србије” захтев за постављање знака “дивљач на путу” дана 28.9.2020. године. У истом је наведено да ЛУ “...” газдује ловиштем које се налази на територији општине Петровац на Млави, те да се кроз ловиште протежу два путна правца која су у надлежности ЈП “Путеви Србије” као управљача пута, а између осталог државни пут II А реда бр. 161 од правца Петровца на Млави ка Жагубици, кроз ловиште ... које се протеже од кп бр. ... КО ... до ... КО ... У захтеву је указано да дужи временски период, најмање 10 година уназад, ништа није предузето у смислу постављања вертикалне саобраћајне сигнализације, односно саобраћајних знакова опасност “дивљач на путу” са припадајућим допунским таблама које учеснике у саобраћају ближе обавештавају о дужини деонице на којој се знак односи, па како би се избегле евентуалне саобраћајне незгоде које може да проузрокује дивљач тужени је захтевао да се по хитном поступку изврши постављање саобраћајне сигнализације и допунских табли. Претходно се тужени ЛУ “...” обратило и ПЗП "Пожаревац" д.о.о. са захтевом за постављање саобраћајних знакова “дивљач на путу” дана 22.5.2017. године, на којој је ПЗП "Пожаревац" одговорио да је потребно да јој се достави пројекат саобраћајне сигнализације, као и дужине зона у којој се дивљач креће.

Тужилац је дана 28.1.2022. године послао опомену пред тужбу туженима, као и одштетни захтев АМС осигурање АДО Београд дана 12.8.2019. године. Из налаза и мишљења судског вештака саобраћајно техничке струке Богољуба Марковића од 12.03.2022. године и изјашњења од 31.3.2023. године утврђено је да се брзина кретања возила BMW у моменту удара дивље свиње не може на поуздан начин утврдити као ни брзина и начин кретања дивље свиње, а уколико је она истрчала на коловоз са леве стране како је изјавио возач, тада њена брзина могла бити не мања од 30 km/h. Просечна ширина коловоза државног пута са две коловозне траке је око 6 метара па је дивља свиња од ступања на коловоз до места незгоде могла прећи пут не дужи од 8 метара за време од око 1 секунде, па возач возила није имао техничких могућности да избегне настанак незгоде, при било којој брзини кретања. Појава дивље свиње на путу у ноћним условима вожње представљала је изненадну и непредвидљиву препреку на путу, узрочно везану за стварање опасне ситуације и настанак незгоде јер ову препреку возач није могао предвидети, па на његовој страни нема пропуста везаних за настанак незгоде. Поправка возила била је економски нерентабилна те висина штете на возилу представља обрачун тоталне штете.

Према ценама на дан вештачења висина тоталне штете на возилу износи 768.618,00 динара. Вредност остатака возила је утврдио на основу јединствених

критеријума. Имао је у виду чињеницу да је возило било старо 13 година и 10 месеци приликом умањења за амортизацију, али ни један део који је био за замену према записнику у АМС осигурања није био подложен амортизацији. Ради се о насељеном путу, односно путу ван насељеног места где је ограничење брзине 80 km/h, а спорна оштећења на возилу су могла настати и при брзини од 50 km/h чак и да је дивља свиња била лакша.

Прихвативши налаз вештака првостепени суд је висину штете на тужиочевом возилу утврдио из наведеног налаза и мишљења судског вештака саобраћајно-техничке струке Богољуба Марковића од 12.03.2022.године, као и изјашњења вештака од 31.03.2023.године према коме би поправка возила била економски нерентабилна па висину штете на возилу представља обрачун тоталне штете и износи 768.618,00 динара. Тужиоцу је досуђена и камата на досуђени износ материјалне штете од 31.3.2023.године, као дана пресуђења, у складу са одредбом члана 189 став 2 ЗОО.

Све чињенице битне за доношење одлуке о основаности тужбеног захтева, првостепени суд је потпуно и поуздано утврдио доказима које је правилно оценио, правилном применом одредбе члана 8 ЗПП и оно се жалбеним наводима не доводи у сумњу.

На правилно и потпуно утврђено чињеничног стања првостепени суд је правилно применио материјално право и то одредбе чл. 154 став 1, 184 и 185 Закона о облигационим односима, чл. 3 став 4, 10 став 1 и 13 став 1 и став 3 Закона о путевима ("Сл. гласник РС", бр. 41/2018 и 95/2018 - др. закон), одредбе члана 87 Закона о дивљачи и ловству ("Сл. гласник РС", бр. 18/2010 и 95/2018 - др. закон) као и Одлуку о оснивању јавног предузећа за управљање државним путевима ("Сл. гласник РС", бр. 115/2005) оценивши да су тужени солидарно одговорни.

Према разлозима првостепеног суда одговорност туженог ЈП "Путеви Србије" постоји јер је био обавезан да одржава пут и обезбеди безбедан и несметан саобраћај на истом, а што у конкретном случају није учинио, док одговорност туженог ЛУ "... " произлази из тога што није предузео све мере које је могао да предузме у конкретном случају ради спречавања штете од дивљачи, те постоји и његова одговорност за штету која је настала на предметном возилу, при чему означени тужени нису доказали да постоји основ за ослобођење од њихове одговорности у смислу члана 177 ЗОО нити да постоји евентуални допринос тужиоца настанку штете услед чега би тужилац имао право само на сразмерно умањену накнаду у смислу одредби члана 192 ЗОО.

Правилан је закључак првостепеног суда да су неосновани приговори недостатка пасивне легитимације истакнути од стране туженог ЈП "Путеви Србије", Ловачког удружења "... " и умешача на страни друготуженог АМС осигурање а.д.о. Београд.

Наиме, како је утврђено да се саобраћајна незгода догодила на коловозу државног пута ПА реда бр. 161 у којој је учествовало путничко возило чији је власник тужилац, а до незгоде је дошло тако што је лице које управљало возилом ударило у

животињу – дивљег вепра, која се налазила на коловозу, очигледно је да нису предузете адекватне мере ради одржавања и заштите јавног пута нити је био постављен саобраћајни знак опасности “дивљач на путу”.

С обзиром да је штета на возилу настала услед изненадне појаве животиње на путу, а како је тужени ЈП “Путеви Србије”, који је у складу са одредбама чл. 3 став 4, 10 став 1, 13 став 1 и 3 Закона о путевима и члана 1, 2 и 5 став 1 и 3 Одлуке о оснивању јавног предузећа за управљање државним путевима и одредбама члана 184 Закона о облигационим односима одговоран за управљање државним путем као делатности од општег интереса био у обавези да одржава овај пут и обезбеди безбедан и несметан саобраћај, а што у конкретном случају није учинио, то постоји његова одговорност за штету насталу на тужиоцевом возилу. Ово посебно имајући у виду да је ЛУ “...” поднело туженом ЈП “Путеви Србије” захтев за постављање знака опасности “дивљач на путу” са припадајућим допунским таблама које учеснике у саобраћају ближе обавештавају о дужини деонице на којој се знак односи за пут на коме се догодила саобраћајна незгода, а по ком захтеву тужени није поступио, те из тако утврђеног нечињења произлази несумњиво његова солидарна одговорност са туженим Ловачким удружењем.

Чињеница да је на основу Уговора о обављању радова на одржавању заштите магистралних и регионалних путева од 31.3.1992. године ЈП “Путеви Србије” пренео обавезу одржавања и заштите пута на ПЗП "Пожаревац" д.о.о. без утицаја је на његову пасивну легитимацију јер наведени уговор представља интерни однос између ЈП “Путеви Србије” и ПЗП "Пожаревац" д.о.о. Ово јер је тужени ЈП “Путеви Србије” и у тој ситуацији био у обавези да надзире наведено предузеће да ли обавља потребне радове у складу са уговором, а у циљу одржавања пута и обезбеђивања несметаног и безбедног саобраћаја, у складу са чланом 184 ЗОО-а. Означени тужени се закључењем уговора са другим правним лицем не може лишити своје законске обавезе одржавања државних путева нити одговорности због неизвршења тих обавеза. Закључењем предметног уговора само је, поред одговорности туженог која је установљена законом, могла бити успостављена и солидарна одговорност извођача радова, у смислу члана 207 ЗОО-а, што представља само повољност за оштећеног да изврши избор и обрати се ради накнаде штете било коме од поменутих солидарних дужника засебно или обојици заједно, сагласно члану 414 ЗОО-а.

Осим тога, одржавање јавних путева има елементе опасне делатности, па је на јавном предузећу, које обавља ову делатност, терет доказивања да је штета потекла од неког узрока који је ван његове делатности. Тужени ЈП “Путеви Србије” је дужан да своју делатност обавља непрестано и уредно (члан 184 ЗОО), са повећаном пажњом - пажњом доброг стручњака (члан 18 став 2 ЗОО), и, с обзиром да његова делатност има елементе опасне делатности, на њему је терет доказивања да је штета потекла од неког узрока који је ван његове делатности, а чије се дејство није могло предвидети, ни избећи нити отклонити, или радњом тужиоца или неког трећег лица (члан 177 у вези са чланом 173 ЗОО), што у конкретном случају није доказао.

Поред тога, према члану 13 став 2 Закона о путевима прописано је да управљач јавног пута одговора за штету корисницима пута због пропуштања благовременог обављања појединих радова на редовном одржавању јавног пута прописаних овим

законом, односно због извођења тих радова супротно прописаним техничким условима и начину њиховог извођења. Делатност управљања државним путевима поверена је туженом ЈП “Путеви Србије” (члан 10 Закона о путевима), а према члану 9 назначеног закона прописано је шта се сматра управљањем јавним путевима. У ту делатност спада одржавање и заштита јавног пута. Налетање возила тужиоца којим је управљао ББ на дивљу свињу догодило се у простору односно на путу на чијој деоници није било знака за дивљач на путу.

Према члану 17 Правилника о саобраћајној сигнализацији (“Службени гласник РС” бр.85/17 и 14/21) знакови опасности служе да се учесници у саобраћају упозоре на опасност која им прети на одређеном месту, односно делу пута и да се обавесте о природи те опасности, те члан 18 тачка 15 прописује да знак “дивљач на путу” означава прелазак на део пута на коме постоји опасност због преласка дивљачи. Чланом 22 Правилника је прописано да се знакови опасности постављају на удаљености од 150 – 250 м испред опасног места на путу. Ставом 2 истог члана прописано је да изузетно од става 1 овог члана на путу ван насеља, дозвољено је да се знакови опасности постављају на удаљености мањој од 150 м, односно већој од 250 м, са допунском таблом на којој се означава удаљеност до опасног места, уз образложење о саобраћајном пројекту. Очигледно је да је возач ББ који је управљао возилом које је било у власништву тужиоца на адекватан и благовремен начин није био обавештен да се на путу може наћи дивљач. То указује на околност да тужени ЈП “Путеви Србије” није предузео све мере да обезбеди несметано и безбедно одвијање саобраћаја на државном путу II А реда у складу са прописаним техничким условима. Такође ни тужени Ловачко удружење “...” није предузео све мере које су прописане чланом 3 Правилника о мерама за спречавање штете од дивљачи и штете над дивљачи и поступку и начину утврђивања штете, јер се у супротном дивљач не би нашла на путу.

Неосновани су и жалбени наводи туженог ЈП “Путеви Србије” да остаје нејасно које је радње овај тужени пропустио да предузме или које је радње пропустио да предузме извођач радова ПЗП “Пожаревац” доо Пожаревац. Ово имајући у виду да је чланом 14 ставом 1 овог Закона прописано да је управљач јавног пута дужан да обезбеди управљање саобраћајем на јавним путевима у складу са прописима којима се уређује безбедност саобраћаја на путевима те да је ставом 2. тачком 5 истог члана прописано да се управљање саобраћајом обезбеђује употребом саобраћајне сигнализације јасно је да на страни туженог ЈП “Путеви Србије” постојала обавеза постављања неопходне саобраћајне сигнализације, како би се обезбедила безбедност саобраћаја на јавним путевима.

Без утицаја су и жалбени наводи туженог ЈП “Путеви Србије” да се обавеза ловачког удружења не исцрпљује подношењем захтева за постављање саобраћајне сигнализације, јер је исти у обавези да изради пројектну документацију, на коју сагласност даје надлежно министарство након чега се саобраћајна сигнализација поставља уз надзор управљача пута.

Ово јер је у току поступка несумњиво утврђено да тужени ЈП “Путеви Србије” није на ову обавезу указао ловачком удружењу које му је поднело захтев за постављање знака “дивљач на путу”, а пре свега имајући у виду да није предузео ниједну радњу и поред указивања ловачког удружења да више до 10 година постоји опасност да дивљач

излети на пут због непостојања одговарајућег знака, тачније непредузимањем одговарајућих мера (нечињењем) у вези са вишегодишњом недостајућом саобраћајном сигнализацијом, као битним елементом за безбедно функционисање саобраћаја, из чега несумњиво произлази да као управљач пута није поступио савесно и одговорно у складу са делатношћу од општег интереса која му је поверена, а према прописаном стандарду из ЗОО-а, односно према правилима струке (пажња доброг стручњака). Неосновани су и жалбени наводи туженог ЈП “Путеви Србије” којим оспорава висину досуђене штете, с обзиром да је вештак образложио висину цене у складу са правилима струке на бази тоталне штете, оценивши да је поправка нерентабилна.

Правилно је првостепени суд оценио да је за штету са ЈП “Путеви Србије” солидарно одговорно и ЛУ “...”, који газдује ловиштем које се налази на територији општине Петровац на Млави, због пропуста које је и то Удружење учинило. Наиме, корисник ловишта у смислу одредбе члана 87 Закона о дивљачи и ловству (“Сл. гласник РС” бр. 18/2010 и 95/2018) одговара за штету коју проузрокује ловостајем заштићена дивљач по правилима објективне одговорности из члана 173 и 174 Закона о облигационим односима, а од одговорности се може ослободити под условима из члана 177 истог закона, што означени тужени није доказао. Одредбом члана 3 Правилника о мерама за спречавање штете од дивљачи и штете на дивљачи, поступку и начину утврђивања штете (“Сл. гласник РС” бр. 2/12) прописан је низ мера које се предузимају у ловишту ради спречавања штете од дивљачи, при чему је подношење захтева управљачу пута за постављање саобраћајних знакова ограничења брзине кретања и “дивљач на путу” само једна од мера, посебно имајући у виду указивање на дугогодишњу опасност и неодговарање првотуженог, због чега је требало предузети и остале мере, а на коју околност није доставио доказе осим што је предложио саслушање свог законског заступника. Осим тога, ни чињеница да се ЛУ “...” обратило и ПЗП “Пожаревац” д.о.о. захтевом за постављање саобраћајних знакова “дивљач на путу” дана 22.5.2017. године., није довољна за ослобођење овог туженог од одговорности за накнаду штете тужиоцу. Ово јер је по подношењу тог захтева од стране ПЗП “Пожаревац” упућен да достави пројекат саобраћајне сигнализације, као и дужине зона у којој се дивљач креће, што није учинио, те постоји и његова одговорност за насталу штету.

Неоснован је и приговор недостатка пасивне легитимације на страни овог туженог с позивом да нема доказа да је штета настала од дивљачи, јер су радници туженог изашли на лице места, изјаснивши се да слободном проценом тежина дивље свиње износи 100 кг, да је питању мужјак дивљи вепар старосне доби 2-3 године, те су након тога дивљач однели.

Супротно жалбеним наводима умешача, првостепени суд је правилно применио одредбу члана 276 став 2 ЗПП-а којом је прописано да суд изводи овај доказ, ако и поред изведених доказа нађе да је то потребно за утврђивање битних чињеница, а имајући у виду приложене доказе у списима, те правилну примену члана 8 ЗПП-а.

Без утицаја су и жалбени наводи умешача да вештак саобраћајне струке није могао да уради налаз и мишљење машинске струке (утврди висину штете) имајући у виду да је у Регистру судских вештака Министарства правде вештак Богољуб Марковић уписан као вештак за област: саобраћај, транспорт, безбедност, ужа специјалност:

утврђивање узрока настанка незгоде и висине штете, на основу решења 740-05-01639/2010-03 од 6.7.2011.године.

Разлози другостепеног суда су дати у складу са актуелном праксом Европског суда за људска права по којој другостепени суд може навести сопствене разлоге за одлуку у циљу давања образложене одлуке и права на правично суђење сагласно чл. 6 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (пресуда ЕСЉП од 27.септембра 2001.године, Hirvisaari v. Finland, 49684/99, § 30-33).

Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе, али их посебно не образлаже, јер налази да нису од утицаја на доношење другачије одлуке на основу овлашћења из члана 396 став 1 ЗПП-а.

С обзиром на исход спора и постигнути успех странака, потврђена је и одлука о трошковима поступка садржана у ставу трећем изреке ожалбене пресуде, који су тужиоцу досуђени и одмерени правилном применом одредбе чланова 150, 153, 154 и 163 ЗПП-а, као и Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката важећих у време доношења одлуке, те Таксене тарифе, као саставног дела Закона о судским таксама, важеће у време настанка таксене обавезе.

Са свега изложеног, одлучено је као у ставу првом изреке, на основу члана 390 и 401 тачка 2 ЗПП-а.

Како умешач који је поднео жалбу уместо туженог ЛУ “...” није успео у другостепеном поступку, а састав одговора на жалбу није нужан трошак, то је на основу члана 165 у вези члана 153 и 154 ЗПП-а, одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија
Јелена Стевановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић